

MVCRP00EFH6L

MINISTERSTVO FINANCÍ

Letenská 15, poštovní příhrádka 77

118 10 Praha 1

Telefon: 257041111 Fax: 257042648

V Praze dne 20. 1. 2009

Č. j.: 12/21 963/2009-124

Věc: **Úhrada regulačních poplatků v krajských zdravotnických zařízeních
za pacienta krajem – žádost o stanovisko**

K Vašemu č. j.: MV-10989-4/ODK-2009

Referent: Mgr. Peterová, I.

Příloha:

Ministerstvo vnitra
odbor dozoru a kontroly veřejné správy
nám. Hrdinů 3
140 21 Praha 4

Ministerstvo vnitra ČR odbor dozoru a kontroly veřejné správy	
Došlo:	01-01-2009 C.DK/1
Č. j.	MV-10989-4/ODK-2009
Přílohy	—

Podle čl. 101 odst. 3 a 4 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, jsou územní samosprávné celky veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.

Do samostatné působnosti kraje podle ust. 14 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, patří záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů kraje, pokud nejde o přenesenou působnost kraje.

V § 10 odst. 1 písm. j) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, je stanoveno, že výdajem rozpočtu kraje jsou jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti kraje, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

Zákon č. 250/2000 Sb. nespecifikuje pojem „jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti kraje“. Jak bylo uvedeno výše, do samostatné působnosti kraje patří záležitosti v zájmu občanů kraje. Vzhledem k tomu, že finanční hospodaření kraje spadá do samostatné působnosti kraje, záleží výhradně na kraji, resp. jeho samosprávných orgánech, jaké výdaje v zájmu občanů kraje ze svého rozpočtu uskuteční a jakou formou. Vzhledem k tomu, že schvalování rozpočtu spadá do výlučné působnosti zastupitelstva kraje, mělo by zastupitelstvo kraje v rozpočtu kraje schválit jako závazný ukazatel objem prostředků, které chce z rozpočtu kraje vydat na úhradu regulačních poplatků a stejně tak by mělo rozhodnout jakou formou bude občanům nebo za občany regulační poplatky hradit.

V § 16a zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je stanoveno, že pojištěnec, anebo za něj jeho zákonný zástupce, je povinen v souvislosti s poskytováním hrazené péče hradit regulační poplatek zdravotnickému zařízení, které mu poskytlo zdravotní péči.

Podle našeho názoru je vztah mezi pojištěncem a zdravotnickým zařízením ve věci úhrady regulačních poplatků právním vztahem závazkovým, přičemž závazkový právní

vztah obecně definuje § 488 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (právní vztah, ze kterého věřiteli vzniká právo na plnění od dlužníka a dlužníkovi vzniká povinnost závazek splnit). Pravděpodobně je možné uzavřít dohodu s tím, že povinnost platit regulační poplatek ponese místo pojištěnce jiná osoba, v daném případě kraj. Posouzení možnosti přenosu úhrady poplatku však není v kompetenci Ministerstva financí.

Z údajů dostupných na internetových stránkách krajských úřadů vyplývá, že jsou zpravidla uzavírány darovací smlouvy dle § 628 občanského zákoníku, na základě kterých kraj (dárce) poskytuje konkrétní osobě (obdarovanému) peněžitý dar (finanční dar, dar částky, peněžní částku, částku na úhradu poplatku, finanční prostředky). V případě Ústeckého kraje se kraj zavazuje uhradit regulační poplatek za občana, u Libereckého kraje obdarovaný souhlasí s převzetím dluhu, resp. závazku s tím, že obdarovaný si je vědom skutečnosti, že krajem mu byl v podstatě poskytnut dar ve výši za něj uhrazené částky.

Pokud jde o dar peněžních prostředků, k bezúplatnému nabytí majetku v daném případě podle našeho názoru, dochází v okamžiku úhrady regulačního poplatku za pacienta zdravotnickému zařízení. Obdobně tomu bude zřejmě i v případě plnění za dlužníka, tedy úhrady regulačního poplatku za pacienta. V těchto případech se zřejmě bude jednat o dohodu o přistoupení k závazku podle § 534 občanského zákoníku, podle které se kraj s občanem dohodnou, že kraj namísto občana uhradí zdravotnickému zařízení regulační poplatek. I v tomto případě k bezúplatnému nabytí majetku dochází až okamžikem úhrady regulačního poplatku krajem a lze jej podle našeho názoru posoudit jako peněžité plnění.

Podle ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, předmětem daně darovací je bezúplatné nabytí majetku na základě právního úkonu nebo v souvislosti s právním úkonem. Majetkem pro účely daně darovací jsou nemovitosti, movitý majetek a jiný majetkový prospěch. Předmětem daně darovací nejsou mimo jiné dotace, příspěvky a podpory z rozpočtu územních samosprávných celků (§ 6 odst. 4 písm. d) zákona č. 357/1992 Sb.). V případě, že majetek je bezúplatně nabyt jiným způsobem (například na základě darovací smlouvy) a je předmětem daně darovací, je nabytí majetku v některých případech, ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 357/1992 Sb., osvobozeno od daně darovací.

Od daně darovací je mimo jiné podle ustanovení § 19 odst. 4 písm. b) zákona č. 357/1992 Sb. osvobozeno bezúplatné nabytí peněžních prostředků u osob zařazených do III. skupiny, tj. u osob bez příbuzenského nebo jiného vztahu, do výše 20 000,- Kč u každého jednotlivého poplatníka. V takovém případě obdarovaný není povinen podat daňové přiznání.

Nabytí movitého majetku, mezi který náleží ve smyslu legislativní zkratky, uvedené v § 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 357/1992 Sb., i peněžní prostředky, se v průběhu dvou po sobě jdoucích kalendářních roků sčítá (§ 7 odst. 3 téhož zákona). Znamená to, že pokud přesáhne částku 20 000,- Kč, poplatník je povinen podat příslušnému správci daně daňové přiznání, přičemž daň darovací bude vyměřena z částky převyšující 20 000,- Kč.

Ve svém dopise uvádíte, že předmětem přezkoumání hospodaření krajů Ministerstvem financí podle zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí (dále jen „zákon o přezkoumávání“), by mělo být i posouzení dodržení povinnosti hospodárného a účelného nakládání s majetkem krajů podle ustanovení § 17 zákona o krajích, a to v souvislosti s hrazením regulačních poplatků za občany v lékárnách a u lékařů formou daru, poskytovaného krajem. K tomu sdělujeme následující.

Podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona o přezkoumávání hospodaření je předmětem přezkoumání i „nakládání a hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního celku“, přičemž se při přezkoumávání tohoto hospodaření podle § 3 písm. a) citovaného zákona ověřuje dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy, mj. tedy i účelnost a hospodárnost podle ustanovení § 17 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích.

K tomu je však nutno uvést, že účelnost a hospodárnost jsou ekonomické kategorie, kterými se podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, rozumí:

- účelností takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů,
- hospodárností použití co nejmenšího objemu vynaložených prostředků při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.

Tato kritéria však v případě poskytování daru nepřicházejí v úvahu, neboť se na něj nedají vztáhnout „zájmy a úkoly kraje“ ve smyslu ustanovení zmiňovaného § 17 zákona o krajích.

Zájmy a úkoly kraje vyjadřuje kraj svými rozhodnutími, opatřeními a usneseními. Poskytování daru v rámci majetkoprávních úkonů je v samostatné působnosti Rady kraje podle ustanovení § 59 odst. 2 písm. f) zákona o krajích a Rada o něm rozhoduje usnesením. Dozor nad vydáváním a obsahem usnesení, rozhodnutí a jiných opatření kraje v samostatné působnosti vykonává Ministerstvo vnitra, které v případě, že je takové usnesení v rozporu se zákonem, vyzve kraj podle ustanovení § 82 zákona o krajích ke zjednání nápravy, včetně následného postupu dle § 82.

Jedinou možností, jak hodnotit předmětný problém podle zákona o přezkoumávání, jak požadujete, je využití ustanovení § 10 odst. 4 písm. a) zákona o přezkoumávání s tím, že přezkoumávající orgán upozorní na případná rizika, která lze dovodit ze zjištění (v případě nadměrného poskytování daru formou vyššího finančního zatížení, než je dar sám, tj. hrazení poplatků za odesílání poštovních složenek s vrácením zaplaceného regulačního poplatku), která mohou mít negativní dopad na hospodaření v budoucnosti, např. v souvislosti s celkovým dluhovým zatížením územního celku, nikoliv však s konstatováním porušení právního předpisu. V daném případě rozpornost poskytování daru s právními předpisy podle názoru Ministerstva financí není dána a musel by ji vyslovit pouze soud svým závazným výkladem ustanovení zákona o krajích, který je v gesci Ministerstva vnitra.

Jan Zíkl
ředitel odboru
financování územních rozpočtů
a programové financování

Ministerstvo financí
118 10 PRAHA 1 - Letenská 15

-5-